

LAUSUNTO

28.5.2014

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Kirjaamo

Lausuntopyyntö OKM/20/010/2014

AVOIMEN YLIOPISTON FOORUMIN LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN
ESITYKSEKSI EDUSKUNNALLE LAEIKSI YLIOPISTOLAIN JA AMMATTIKORKEA-
KOULULAIN MUUTTAMISESTA

Avoimen yliopiston foorumilta ei ole pyydetty lausuntoa, mutta katsoimme lausunnon antamisen tarpeelliseksi, koska esitysluonnos sivuaa moni osin avoimen yliopisto-opetuksen toimintakenttää ja sen opiskelijoiden etuja.

Avoimessa yliopisto-opetuksessa suoritettujen opintojen perusteella tapahtuvaa opiskelijavalintaa, ns. avoimen yliopiston väylää, hyödyntää kaksi toisistaan poikkeavaa kohderyhmää: työelämässä olevat aikuiset ja tutkintotavoitteiset nuoret.

Nämä työelämässä olevat aikuiset voivat olla ns. ensikertalaisia, korkeakouluopinnot aiemmin keskeyttäneitä tai tutkinnon suorittaneita. He hakeutuvat avoimen yliopiston väylän kautta tutkinto-opintoihin mm. kohotukseen koulutustasoaan, pätevytyäkseen tai vaihtaakseen alaa esim. heikon työllisyystilanteen vuoksi. Nuoret taas osoittavat korkeakoulukelpoisuutensa suorittamalla vaadittavan määrän tutkinnon osia avoimessa yliopistossa vaaditulla suoritusasteella. Opiskeluoikeuden saatuaan heillä on jo useimmiten suoritettuna merkittävä osa tutkinnosta, mikä nopeuttaa valmistumista ja työelämään siirtymistä. Lisäksi heillä on jo käsitys opinnoista ja niiden soveltumisesta heidän henkilökohtaisiin tavoitteisiinsa, mikä vähentää tutkinto-opintojen keskeyttämistä tai siirtotarvetta toiselle alalle.

Kummankin em. kohderyhmän osalta mahdollisuudet hakeutua tutkinto-opintoihin ilman pääsykoetta avoimien yliopisto-opintojen perusteella tulisi varmistaa säädöspohjaa muutettaessa. Avoimen yliopiston väylävalinnan volyymit ovat kuitenkin niin pieniä, ettei valinnassa ole perusteltua asettaa ensikertalaisille omaa kiintiötä.

Avoimen yliopiston väylän valinnat toteutetaan tällä hetkellä erillisvalintoina. Niiden hakukelpoisuus-, haku- ja valintakriteerit sekä valintakäytännöt poikkeavat yliopistoittain ja samankin yliopiston sisällä tiedekunnittain. Opiskelijan näkökulmasta selkiyttämisen tarvetta on. Tämä koskee koko laajaa ja sirpaleista erillisvalintojen kokonaisuutta. On kuitenkin tarkkaan

harkittava, turvaako esitetty toteutus osana yhteisvalintaa tämän toimivan, opiskelijalähtöisen ja kustannustehokkaan valintatavan jatkon. Etenkin aikataulullisesti joustavien väylävalintojen osalta siirtyminen osaksi yhteisvalintaa on epätoivottava optio.

Siirtyvien opiskelijoiden valintaa ja toisen syklin valintoja kehitettäessä on syytä määrätietoisesti huomioida avoimen yliopisto-opetuksen tarjoamat täydennysopintomahdollisuudet.

Hyvin kohdistettu ja tiedotettu avoimen yliopisto-opetuksen opintotarjonta voi auttaa välttämään turhaa toisen tutkinnon suoritusoikeuden hakemista tilanteissa, joissa tarkoituksena ei ole suorittaa kokonaan toista tutkintoa. Pääsykokeisiin valmentautuminen (esim. lääketiede) ja työelämässä tarvittavan lisäosaamisen hankinta on useimmiten tarkoituksenmukaisempaa toteuttaa ohjaamalla opiskelija avoimeen yliopistoon kuin hakeutumaan tutkintokoulutukseen. Näin varsinaiset tutkintopaikat kohdentuvat tasapuolisemmin ja ensikertalaisten mahdollisuudet paranevat.

Avoimen yliopiston foorumin puolesta

Mervi Varja
Osastonjohtaja
Turun yliopiston avoin yliopisto
Avoimen yliopiston foorumin puheenjohtaja